

Lokal læreplan i sang

(kjerneprogrammet)

1. INNLEDNING

Å synge er sunt for både kropp og sjel. Forskning har påvist at sang forbedrer livet samt livskvaliteten til den enkelte. Sang fremmer livsglede, oppstemthet og en positivitet som kan smitte over på andre aktiviteter. I Karmøy Kulturskole får elevene innføring i sangteknikk, sjanger og repertoarkunnskap, musikk og konsertformidling. Elever kan starte på individuell undervisning i sang fra 7. klasse. Gruppeundervisning i sang er for elever fra 2. til 6. klasse, og er mer lekpreget og tilrettelagt for modenhet og alder. Alle elever vil få mulighet til å delta på konserter og fellesprosjekter gjennom skoleåret.

*Spillerom-konsert på Karmøy Kulturskole, våren 2022
(foto: Motiejus Kurmis)*

2. OVERORDNET MÅL

Gjennom arbeidet med musikk skal elevene

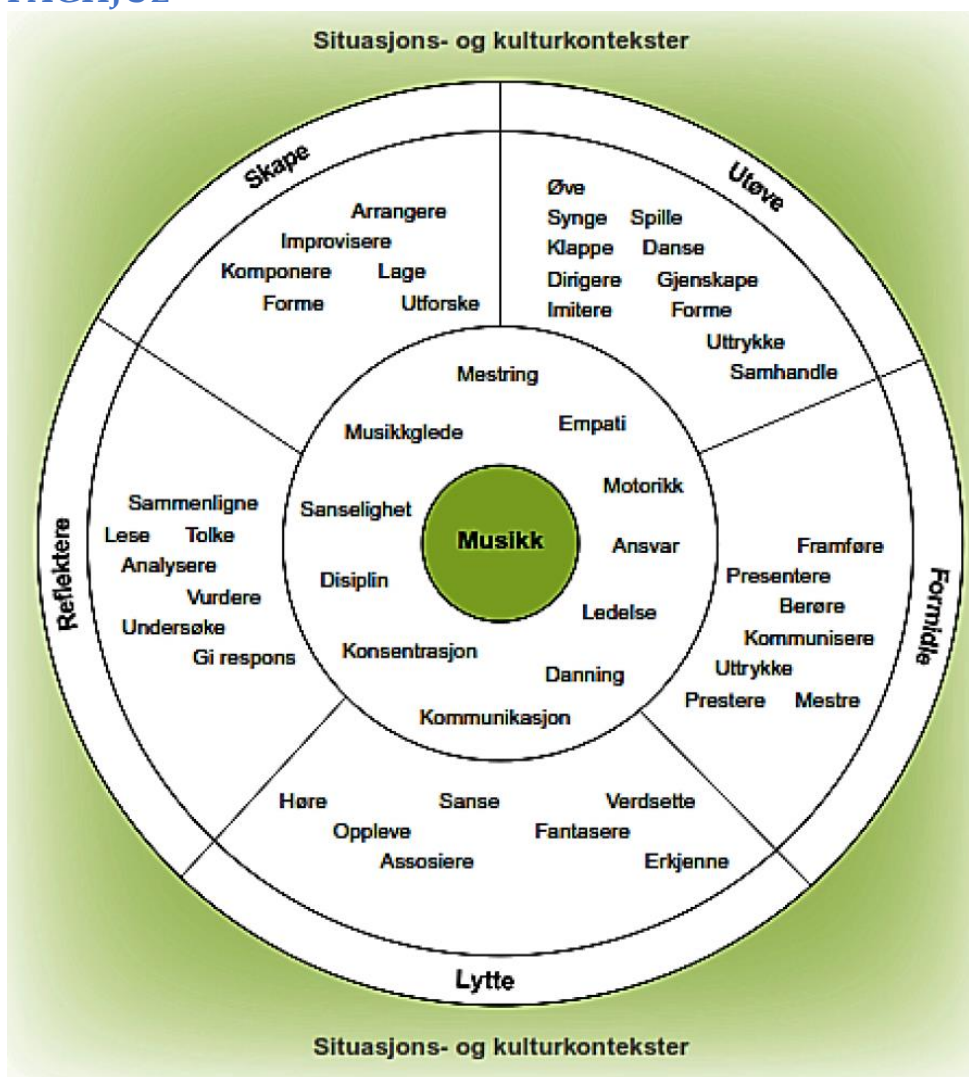
- oppnå gode ferdigheter på instrumentet sitt, på alle nivåer og ut fra ambisjonsnivå
- oppleve mestringsglede og positiv selvutvikling
- utvikle seg til selvstendige utøvere som har glede av musikk livet gjennom
- bli aktive lyttere med et nært forhold til musikk
- utvikle evnen til samspill og samarbeid
- få muligheter til fordypning som kan danne grunnlag for videregående og høyere utdanning i musikk

- o bli ressurspersoner som bidrar til et levende kulturliv

Gjennom arbeidet med sang skal elevene:

- o utvikle sangglede; lære å synge organisk og naturlig
- o lære sangteknikk, uavhengig av stil og sjanger
- o jobbe med pust, holdning, tonedannelse, klang, gehørtrening og diksjon / tydelig tekstuttale
- o utvikle bevissthet omkring forholdet mellom kropp / stemme / instrument
- o oppleve mestring
- o jobbe med musikkformidling og konsertvirksomhet
- o utvikle kreativitet
- o utvikle selvstendige arbeidsmåter for egenøving
- o det vektlegges å jobbe med formidling av tekst / tekstforståelse, samt tydelig tekstuttale og diksjon

3. FAGHJUL

Faghjulet er hentet fra Rammeplan for kulturskolen, «Mangfold og fordypning» (Norsk kulturskoleråd 2016:48)

4. LÆRINGSMÅL

På kjerneprogrammet i sang har vi fire faser i den musikalske opplæringen: Fase 1 begynnernivå, fase 2 mellomnivå, fase 3 høyere mellomnivå, og fase 4 viderekomment nivå. Vi har også fem nøkkelkompetanser som er felles for hver fase: Øve, fremføre, høre, lese og lage. Læringsmålene vil bli konkretisert for hver fase og nøkkelkompetanse i det følgende.

<i>Fire faser i musikkopplæringen</i>	<i>Fem nøkkelkompetanser i musikkfag</i>
<i>Fase 1: Begynnernivå</i>	1. Øve
<i>Fase 2: Mellomnivå</i>	2. Fremføre
<i>Fase 3: Høyere mellomnivå</i>	3. Høre
<i>Fase 4: Viderekomment nivå</i>	4. Lese
	5. Lage

FASE 1: BEGYNNERNIVÅ

Fokus: Bli kjent med instrumentet

ØVE:

1. stadium

ELEVEN:

- Opplever tillit til læreren og trygghet på timen
- Blir kjent med egen stemme
- Erfarer pust og støtte
- Lærer enkle sangtekniske øvelser
- Synger melodier på vokaler
- Synger enkle melodier, små intervaller
- Har forståelse av puls, og kan selv finne pulsen i sangen

2. stadium

- Har bevissthet rundt bruk av pust
- Har bevisst kroppsholdning
- Erfarer dynamiske forskjeller i stemmen
- Mestrer å synge melodi uten støtte fra lærer
- Har tydelig tekstuttale
- Mestrer enkle intonasjonsøvelser
- Hører forskjell på dur og moll

3. stadium

- Har forståelse av legato og staccato
- Har kjennskap til og erfarer støttemuskulatur
- Forstår og erfarer en hensiktsmessig klangplassering

- Har kjennskap til og erfarer forskjeller i registeret
- Kan bidra i den dynamiske utformingen av sangen
- Erfarer å synge sammen med akkompagnatør

FREMFØRE:

- Enkle uformelle fremføringsarenaer
- Konserter med foreldre og medelever
- Synge sammen med lærer på time
- Være publikum på huskonserter, sommerkonsert og julekonserter
- Synge i elevgruppe
- Synge solo deler av sangen

HØRE:

- Enkel gehørtrening; repetere toner, trene evnen til å oppfatte og gjengi toner
- Selv være publikum på konserter

LESE:

- Øve på G-nøkkel, første oktav, C-C

LAGE:

- Enkel komponering
- Enkel improvisasjon

FASE 2: MELLOMNIVÅ

Fokus: Utvikle instrumentet

ØVE:

1. stadium

ELEVEN:

- Kan utføre legato og staccato
- Kan selv finne og holde pulsen i sangen
- Kan synge sanger med litt større register og flere sprang
- Har erfart enkle improvisasjonsoppgaver
- Kan synge mer med akkompagnatør
- Kan bidra i den dynamiske utformingen av sangen
- Er kjent med enkel mikrofonteknikk
- Klarer å synge melodi uten støtte fra lærer eller instrument

2. stadium

- Kan jobbe med det musikalske uttrykket og samtidig holde fokus på riktig sangteknikk
- Er bevisst på ulike typer frasering
- Erfarer ulike stemmefunksjoner
- Kan synge sanger med større register og flere sprang
- Kan se sammenheng mellom tekstformidling og dynamisk utforming av sangen
- Kan lytte analytisk til opptak av egen stemme

- Klarer å synge kanon (enkelt tostemt arrangement) sammen med lærer eller andre elever
- Tryggere intonasjon

FREMFØRE:

- Solosang på huskonsert, skolekonsert, institusjonskonserter, vokalkonsert
- Synge i gruppe på jule- og sommerkonsert eller større konsertarenaer
- Være publikum på huskonsert, vokalkonserter og sommer- og julekonserter
- Synge solo på kirkekonsert, festivaler, sommer- og julekonserter i de store konsertlokalene i distriktet
- Solistoppdrag

HØRE:

- Kan synge med selvstendig stemme uten støtte i tostemte arrangement
- Synge sammen med akkompagnatør
- Oppsøke små relevante konserter utenfor kulturskolen, som for eksempel kulturkonserter i andre kommuner eller musikklinja på Skeisvang

LESE:

- Ønskelig at eleven leser G- nøkkel

LAGE:

- Improviserer over flere toner / akkorder

FASE 3: HØYERE MELLOMNIVÅ

Fokus: Mestres med instrumentet

ØVE:

- Utvide sjangerkjennskap
- Bevisst bruk av støttemuskulatur, avspenning, kjeve, lepper
- Kan synge vanskelige melodier, med bredere register og større intervall
- Bevisst bruk av ulike stemmefunksjoner
- Kan selv definere pulsen, og angi tempo for sangen
- Kan ta initiativ til temposkifte
- Tolker og formidler tekst selvstendig
- Former musikken dynamisk selvstendig
- Mestrer ulike typer frasering
- Samarbeider gjensidig med akkompagnatør
- Kan jobbe selvstendig med å øve på bruk av støttemuskulatur, en avspent kjeve, tunge, lepper og hals
- Kan jobbe selvstendig med å øve på en hensiktsmessig klangplassering

FREMFØRE:

- Synge solo på kirkekoncert, festivaler og i store konsertsaler
- Sette sammen større program og egne konserter, både alene og sammen med andre sangere
- Solistoppdrag

HØRE:

- Improvisere innenfor gitte rammer; antall toner, akkorder og rytmer
- Intonasjon, jobbe med pitch
- Kunne synge rent og synge uten akkompagnement
- Oppsøke små relevante konserter utenfor kulturskolen, som for eksempel kulturkonserter i andre kommuner eller musikklinja på Skeisvang
- Være publikum på huskoncert, vokalkonserter og sommer- og julekonserter

LESE:

- Kunnskap om F- nøkkel (gutter)
- Kunne lese enkelt notebilde
- Kunne notens verdi

LAGE:

- Gi rom og mulighet til å komponere egne sanger og lage egne arrangement

FASE 4: VIDEREKOMMENT NIVÅ

Fokus: Musisere med instrumentet

ØVE:

- Bred sjangerkjennskap og stilforståelse
- Kontroll på bruk av støttemuskulatur, avspenning, klangplassering og artikulasjon
- Kan bruke de ulike stemmefunksjonene som en del av det musikalske uttrykket
- Kan selv definere pulsen, og angi tempo for sangen
- Former musikalsk uttrykk i tråd med teksten
- Bruker ulike typer frasering som en del av det musikalske uttrykket

FREMFØRE:

- Selvstendighet i oppvarming og formidling
- Tolker og formidler tekst selvstendig og nyskapende
- Er trygg på sangteknikk, kan de sangtekniske verktøyene
- Konsertering på større prosjekter
- Kan selv velge ut passende repertoar for egen stemme og formidlingsarena

HØRE:

- Kan lage andrestemmer
- Hører og holder intonasjonen
- Kan lese en note helhetlig - form, dynamikk og stil
- Være publikum på en større oppsetning eller konsert i et stort konserthus, som for eksempel i Stavanger Konserthus

LESE:

- Synger vanskelige melodier, behersker bredt register, store intervall
- Være trygg på notelesing. G-nøkkel, F-nøkkel, noteverdier, enkel musikkteori
- Kunne ulike innstuderingsteknikker. Kunne analysere et stykke

LAGE:

- Mestrer improvisasjon
- Kan lage andrestemmer
- Kan forme en sang

Lærerens ansvar

- Etablere et trygt læringsmiljø og tilstrebe en tillitsfull relasjon
- Tilrettelegge undervisningen med tanke på elevens forutsetninger, nivå og alder

Elevens ansvar

- Lærestoff som utleveres av lærer skal settes inn i en egen perm / oppbevares digitalt, samt medbringes på hver time
- "Øvelse gjør mester" – dette gjelder også på sang
- Det forventes at eleven øver regelmessig, samt møter forberedt til undervisningen

Foresattes ansvar

- Følge opp elevens øvingsrutiner, etterspørre, være interessert og oppmuntre underveis
- Sørg for at informasjon som sendes ut fra læreren og kulturskolen blir fulgt opp

Fra jubileumsforestillingen «Lykken er» i Karmøy Kulturskole, 2018 (foto: Motiejus Kurmis)

5. INNHOLD

Lærestoff, emneområder og repertoar er en sentral del av innholdet i den musikalske opplæringen i kulturskolen. Eksempler på innhold vil bli gitt for hver fase i det følgende.

REPERTOARFORSLAG – fase 1:

Velge enkelt repertoar utfra elevens forutsetninger og interesser. Eks.: Viser og enkle folketoner, vokaliser, pop, musikal, osv.

LITTERATUR – fase 1:

Alle tiders sangbok 1-4, Sang i Norge, Sang for alle, Notemysteriet

Eks:

Klassisk: «Gje meg handa», «Den fyrste song».

Pop/rock: «I have a dream», «Tir`na noir»

REPETOARFORSLAG – fase 2:

Eks; Enkle klassiske stykker. Folketonar, popmelodiar og musikalmelodiar. Enkle jazzlåtar og låtar frå R&B-tradisjonen. Lærer tilpasser repertoar til hver enkelt

LITTERATUR – fase 2: Alle tiders sangbok 1-4, Sang i Norge, Sang for alle, Notemysteriet

Eks:

Klassisk: Handel «Lascia ch`io pianga»

Pop/rock: «Fields of gold»

REPERTOARFORSLAG – fase 3:

Klassiske stykker. Mer kompliserte folketoner, popmelodier og musikalmelodier. Jazzlåter og låter fra R&B-tradisjonen.

LITTERATUR – fase 3: Alle tiders sangbok 1-4, Sang i Norge, Sang for alle, Notemysteriet

Eks:

Klassisk: Giordani «Caro mio ben!»

Pop/rock: «Whishing you were somehow here again», «For once in my life» Stevie Wonder

REPERTOARFORSLAG – fase 4:

Eks.: Krevende sanger i ulike genre. Krevende klassiske solostykker og duetter.

Kompliserte folketoner, popmelodier og musikalmelodier. Krevende jazzlåter og låter fra R&B-tradisjonen, osv

LITTERATUR – fase 4: Alle tiders sangbok 1-4, Sang i Norge, Sang for alle, Notemysteriet.

The first book of sopranos solos, G. Schirmer, Inc.

Eks:

Klassisk: Ulike «Ave Maria», Caccini, Bach, Gounod, «Bel piacere» av Handel

Pop/rock: «Love on top» Beyonce

6. ARBEIDSFORMER OG ORGANISERING

Individuell undervisning i sang er for elever fra 7. klasse. Undervisningstiden er 20 min per uke. Gruppeundervisning i sang er for elever fra 2. til 6. klasse, og er mer lekpreget og tilrettelagt for modenhet og alder. Gruppeundervisningen foregår i mindre sanggrupper, og undervisningstiden er 30-60 min.

Undervisningen i sang kan periodevis veksle mellom individuell undervisning og ulike gruppesamlinger, med hensyn til alder, nivå, konsertering, ulike teknikker og samspill.

7. VURDERING FOR LÆRING

Det blir holdt informasjonsmøte og utviklingssamtale i løpet av skoleåret. Foresatte får informasjon om tidspunkt for møte og samtaler fra lærer. I tillegg får elevene muntlige tilbakemeldinger fra lærer på undervisningstimene i faget.

8. LOKALER OG UTSTYR

Elevene får beskjed av lærer om hvilke noter / bøker de skal kjøpe. Alle elever må i tillegg ha en egen perm med noter i (eventuelt kan notene oppbevares digitalt). Ellers er det viktig at elevene har tilgang til et egnet rom hjemme hvor de kjenner seg trygge nok til å utforske stemmen sin.

*Spillerom-konsert på Karmøy Kulturskole, våren 2022
(foto: Motiejus Kurmis)*